

## Natur för alla

Länsstyrelsen i Östergötland jobbar fortlöpande med att göra naturreservat och besöksområden tillgängliga för människor med olika behov och funktionshinder.



Med ramper och breda passager har Vätternrummet gjorts tillgängligt för personer med rörelsehinder och det finns handikapp-WC. Vätternrummet är för det mesta obemannat, men när personal finns på plats hjälper de gärna till.



Utställningen är också tillgänglig för personer med synskador. Punktskriftsrubriker beskriver föremålen i utställningen. Man kan känna på de handgjorda fiskmodellerna i trä, eller lyssna till hur en fisk uppfattar din röst. Hela utställningen finns inläst på kassett och DAISY samt översatt i punktskriftshäfte. Materialet kan beställas från SRF-Östergötlands expedition, tfn 013-14 35 65, eller via e-post kansli@srfost.se. Materialet kan också beställas/lånas via ditt bibliotek. Bärbar kassettspelare och DAISY-spelare lånas ut vid Vätternrummet när personal finns på plats.

Utställningstexten finns översatt till flera språk. Översättningarna finns att låna i Vätternrummet.



Handsmidade träfiskar i naturlig storlek.  
På skyltarna står fiskarnas namn, även på punktskrift.



## The Vätternrummet Exhibition

The Vätternrummet exhibition is next to Omberg's golf course, near lake Vättern and the Stora Lund nature reserve. The exhibition tells visitors about the area's natural characteristics, culture, sights and outdoor pursuits. A large part of the display is focused on unique lake Vättern. In large aquariums you can see Vättern fish up close. About 30 hand-crafted life-size wooden fish are also on display.

Vätternrummet features disabled access and a disabled toilet. The texts in the exhibition have been translated into several languages, and these translations are available onsite.

Vätternrummet is open daily from 1 May to 15 October, 8 am to 8 pm. The exhibition is unstaffed. No entrance fee, but donations are welcome.



## Ausstellung über die Natur um den Vättern-See (Vätternrummet)

Das Ausstellungshaus „Vätternrummet“ liegt im Anschluss an den Golfplatz Omberg sowie in der Nähe des Vättern-Sees und des Naturschutzgebiets Stora Lund. Die Ausstellung behandelt Natur, Kulturgeschichte, Sehenswürdigkeiten und Freizeitmöglichkeiten der Gegend. Natürlich ist ein Großteil der Ausstellung dem einzigartigen Vättern-See gewidmet. Große Aquarien bieten ein Anschauungsbild des Fischbestandes im See. Als beliebte Andenken können Sie an die 30 verschiedene geschnitzte Holzfische in natürlicher Größe erstehen.

Vätternrummet ist behindertenfreundlich angelegt und verfügt auch über ein Behinderten-WC. Die Ausstellungstexte sind in mehrere Sprachen übersetzt. Die Übersetzungen können ausgeliehen werden.

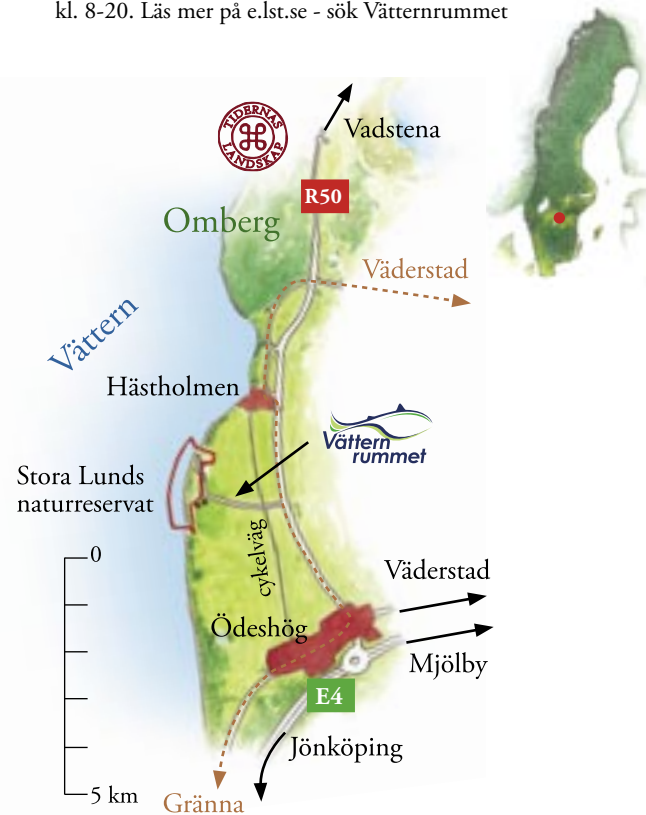
Vätternrummet ist vom 1. Mai – 15. Oktober täglich von 8-20 geöffnet. Die Ausstellung ist unbemannet. Eintritt kostenlos (eine freiwillige Spende ist willkommen).

PRODUKTION Länsstyrelsen Östergötland 2006  
ANSVÄRIG Dan Nilsson TEXT Lisa Johansson  
LAYOUT OCH TRYCK Jerhammar & Co FOTO Kurt Adolfsson  
KARTOR Gunnar "Gebbe" Björkman  
FRAMSIDESBILD Vesa Jussila och Lars Gezullus

## Var ligger Vätternrummet?

Utställningen ligger nära riksväg 50, mellan Ödeshög och Omberg. Från R50, sväng vid skylten "Vätternrummet". Kör sedan ca 1 km till Ombergs golfbana. Vätternrummet ligger i det första röda huset på vänster hand i golfbaneområdet. Utställning och toalett är tillgängliga för personer med rörelsehinder.

Vätternrummet är öppet dagligen 1 maj – 15 oktober, kl. 8-20. Läs mer på e.lst.se - sök Vätternrummet



Europiska Unionen,  
EG:s strukturfonder

Vätternrummet drivs av Länsstyrelsen Östergötland. Utställningen har finansierats av Naturvårdsverket, EU - EG:s strukturfonder, Östsam, Vättern Runt och Ombergs golfklubb.

e.lst.se

POSTADRESS 581 86 Linköping BESÖKSADRESS Östgötagatan 3  
TELEFON 013 - 19 60 00 E-POST Ombergs.naturum@e.lst.se



## En utställning om Vättern med sjöns fiskar i akvarier



# Fågel, fisk och mittemellan

Nära sjön Vättern ligger Vätternrummet - en utställning om Vättern och Vätternbygdens rika natur- och kulturhistoria. I stora akvarier kan du se levande vätternfiskar på riktigt nära håll.



Utställningen berättar om Vätternbygdens och Stora Lunds historia – från det att Vättern bildades och fram till människans liv vid sjön i olika tider. Den vackra och värdefulla naturen i och kring Vättern framställs med utförliga texter, modeller, foton och illustrationer.

Mitt i utställningen finns en modell över Vättern och sevärdheterna runt sjön. Genom en gammal dykarhjälm kan du kika in ett av Vätternrummets akvarier. Efter det kanske du blir sugen på att börja dyka på riktigt?

Stora Lunds naturreservat, intill Vätternrummet, är ett av Sveriges populäraste mål bland sportdykare. Om du däremot föredrar att hålla dig på torra land kan du bekvämt studera Vätterns fiskar i utställningens akvarier. Missa heller inte de handsnidade träfiskarna i naturlig storlek.

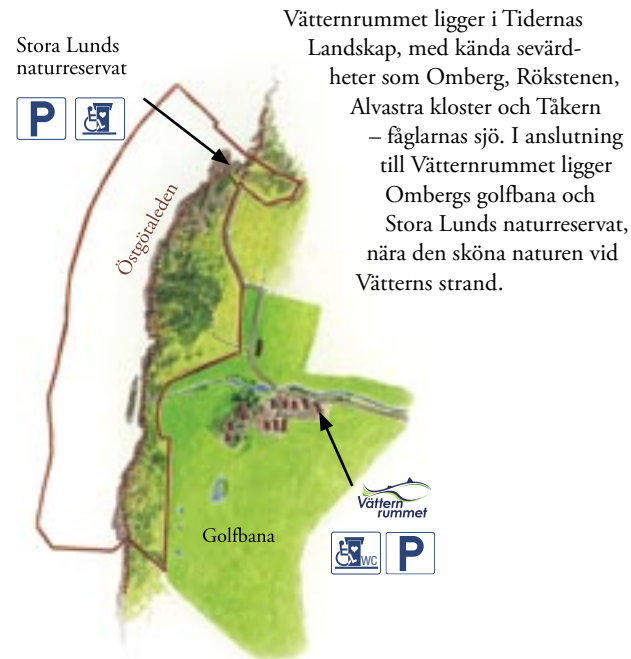
Läs också om Vätterns istidsrelikter – de märkliga djur som levde i Vättern redan under istiden, och som fortfarande finns i det djupa, kalla vattnet.



## Vättern betyder vatten

Vättern är Sveriges näst största sjö och är på många sätt unik. Sjön bildas för 600 miljoner år sedan. Genom kraftiga spänningar och förkastningar sjönk stora block av berggrunden och en ca 1 km djup gravsänka bildades. Vätterns största djup är 128 m!

I det klara och kalla vattnet förekommer regelbundet 33 fiskarter. Tre av dem: storröding, flodnejonöga och ål är så ovanliga att de hamnat på ArtDatabankens rödlista (2005) för hotade arter. I Vättern lever än idag några organismer som vandrade in i de issjöar som bildades efter att inlandsisen smält. Storrödingen, även kallad Vätternröding, är en sådan istidsrelikt.



## Stora Lunds naturreservat

Från Vätternrummet och förbi golfbanan leder en grusväg på ca 1 km till Stora Lunds naturreservat. I reservatet skyddas drygt 90 ha av Vätterns "kustlandskap". Här finns fikabord, grillplats och handikappdass och klippstränderna har blivit populära badplatser. Stränderna består dels av finslipade hällar och dels brant avhuggna klippor. En säregen torrängsflora växer på de magra markerna. Längs stranden genom reservatet går Östgötaleden - en orangemarkerad vandringsled.

I vattnets djup finns de istidsrelikt och det 30-tal fiskarter som du lärt känna i Vätternrummet. Handredskapsfiske är fritt året runt i Vättern, men laxfisket är som bäst under höst-vinter.

Under vår och höst kan du spana på de många flyttfåglar som följer vätternstranden på sin väg till och från vinterkvarteren.

Vid parkeringen finns informationsskyltar om reservatet. Var mån om att följa de föreskrifter som gäller.